

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за лютий 2019 року)

До Дня Героїв Небесної сотні, що відзначається в Україні 20 лютого, на вшанування подвигу загиблих героїв, учасників Революції гідності, у Києві пройшли різноманітні заходи, серед яких: тиха акція «Ангели пам'яті» на алеї Героїв Небесної сотні; Пелюсткова хода пам'яті біля стели на майдані Незалежності; молебень за героїв у Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі та Хода пам'яті; виставкові інсталяції «Промені Гідності» на Майдані Незалежності від Національного музею Революції гідності; вулична виставка на місці будівництва Меморіалу Героїв Небесної сотні та Музею Революції гідності (організатори – Національний музей Революції гідності, Адміністрація Президента України, Міністерство культури України, Український інститут національної пам'яті); круглий стіл «Від Майдану-січі – до Майдану-реформ» в Українському кризовому медіа-центрі; презентація першого тому видання «Небесна Сотня. Життєписи» та серії відеороликів про Героїв Небесної сотні «Характери Гідності» у КМДА; круглий стіл «Майдан. Жива історія. Спроба самоусвідомлення» у Культурно-мистецькому центрі Національного університету «Києво-Могилянська академія».

До п'ятої річниці Революції гідності у столиці було проведено низку заходів, які мовою мистецтва нагадали про ті трагічні часи. Зокрема, експозиція Національного музею історії України «Україна. Реалії сучасної війни» у Верховній Раді України; мистецький проект В. Романчук «Сторожа» та фотовиставка О. Тимошенка «Розстріляний Майдан» у Будинку профспілок; фотовиставка Р. Боровика «Спогади солдата» у Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця»; книжкова виставка «До Дня Героїв Небесної Сотні» в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого; фотовиставка «Журналісти на Євромайдані. П'ять років по тому» у Національній спілці журналістів України; проект «Характери гідності» на Майдані Незалежності (серія відеороликів про загиблих Героїв) за підтримки Національного музею Революції гідності; світова прем'єра повнометражного фільму «Kyiv unbroken» («Київ незламний») Філа Стронгмена у Домі освіти та

культури «Майстер Клас»; театральні вистави за п'єсою Неди Нежданої «ОТВЕТКА@UA. Моно-бомба» у Національному центрі театрального мистецтва ім. Леся Курбаса; вистава «Паралелі: Розстріляне Відродження» у Київському муніципальному академічному театрі опери і балету для дітей та юнацтва; мюзикл «GOT TO BE FREE» у Театрі на Подолі; презентація книги О. Трайдакала «Майдан. Погляд зсередини» та прем'єрний показ авторського фільму у Будинку літераторів; музично-літературна вистава «Народжена вільною» у КМДА; аудіопроект «Шлях до Свободи» у Будинку звукозапису Українського радіо, створений на основі пісень гурту «Тельнюк: Сестри» та текстів з книжки «Літопис самовидців: дев'ять місяців українського спротиву»; концерт «Свічка пам'яті» камерного дівочого хору КССМШ ім. М. Лисенка у КМДА; театралізований концерт «Небесна Сотня з нами» у Київському академічному театрі українського фольклору «Берегиня»; концерт «Реквієм» Джузеппе Верді в Національній філармонії України у виконанні Національного симфонічного оркестру та Національної академічної капели «Думка».

Численні меморіальні, мистецькі та просвітницькі заходи різного спрямування, присвячені пам'яті Героїв Небесної Сотні, за участі громадськості, представників влади, духовництва відбулися в областях України. Зокрема, у *Волинському* краєзнавчому музеї – експозиція «Герої не вмирають»; у *Дніпровському* національному історичному музеї ім. Д. І. Яворницького – виставка «Майдан: простір творчості»; у *Житомирі* – X Всеукраїнський літературно-музичний фестиваль вшанування воїнів України «Розстріляна молодість» за участі духових оркестрів, вокально-інструментальних ансамблів, аматорських колективів із 13-ти областей; в *Івано-Франківську* – концерт піаністки О. Горецької; у Краматорську *Донецької області* – мітинг-реквієм та вистава-перформанс Донецького академічного обласного драматичного театру (м. Маріуполь) «Небесна сотня в вирій полетіла»; у *Кропивницькому* – акція «Ангели пам'яті»; у *Львівському* музеї М. Грушевського – інсталяція, присвячена Героям Майдану та виставка світлин учасника Революції Гідності Р. Метельського; у *Миколаївській* обласній універсальній науковій бібліотеці – вечір-реквієм «Зобов'язані пам'ятати»; у *Полтавському* обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. М. В. Гоголя – урочисті заходи та концерт полтавських митців і гостя із Мелітополя Р. Давидовича – воїна АТО, барда; у *рівненських*: обласному краєзнавчому музеї – показ документальних фільмів із серії «Життя – це Україна», обласній бібліотеці для молоді – презентація збірника спогадів «Майдан: усна історія»; у *Чернівецькій* обласній філармонії імені Д. Гнатюка – концерт пам'яті; у *Чернігівських*: історичному музеї імені В. В. Тарновського – зустріч з нагоди Дня пам'яті Героїв Небесної сотні «Майдан. Погляд через 5 років», Державному архіві – фотодокументальна виставка «До Дня вшанування учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної сотні»; у

Харківському кінотеатрі «Боммер» – культурно-мистецький захід «Герої не вмирають» та перегляд кінодрами «Посттравматична рапсодія» П. Когута; у Хмельницькому музеї-студії фотомистецтва – виставка світлин М. Чернова до Дня Героїв Небесної сотні.

Урочисті заходи і церемонії відбувалися по всій країні 15 лютого – в День вшанування учасників бойових дій на території інших держав: мітинги-реквієми, у храмах і монастирях панахиди за загиблими, зустрічі з учасниками бойових дій на території інших держав та уроки мужності, концерти, тематичні книжкові та фотовиставки. Зокрема, у Колонній залі КМДА протягом лютого тривала фотовиставка, організована Київською міською спілкою ветеранів Афганістану за підтримки Департаменту соціальної політики КМДА.

Міжнародний день рідної мови цього року відзначався під гаслом: «Мови корінних народів важливі для сталого розвитку, побудови миру і примирення». У Національному музеї літератури України 21 лютого відбулася презентація двох проектів Міністерства культури України, спрямованих на популяризацію та утвердження української мови. Перший – комунікаційно-мистецький «МовАрт» – передбачає популяризацію української мови через візуальну складову (художні роботи, відеоарт, інсталяції тощо). Він розрахований на всю територію України і може реалізовуватися як в онлайн-, так і в офлайн форматах. Другий – міжрегіональний Форум «PROсвіт» («Успішне функціонування і розвиток держави: мовна парадигма») – складатиметься із циклу круглих столів-дискусій за участю фахівців-інтелектуалів. Обидва проекти будуть реалізовані упродовж року в чотирьох регіонах України (березень – Харків, травень – Київ, липень – Одеса, вересень – Львів). У заходах взяли участь міністр культури України Є. Нищук, заступник міністра культури України Ю. Рибачук, ініціатори проектів В. Наконечний («МовАрт») та Р. Лужецький («PROсвіт»).

У рамках відзначення Міжнародного дня рідної мови було проведено урочистий захід, організаторами якого виступили Рада національних спільнот України та Рада представників громадських об'єднань корінних народів, національних меншин України при Міністерстві освіти і науки України. У церемонії відкриття, яке відбулося в актовій залі Київського коледжу зв'язку взяв участь директор Департаменту у справах релігій та національностей МКУ А. Юраш.

У соцмережах організовано флешмоб #МоваНаЧасі, який підтримали колективи Українського інституту національної пам'яті, Міністерства охорони здоров'я, Донецького обласного краєзнавчого музею у Краматорську та Національного інституту стратегічних досліджень. Також у Запоріжжі запустили мовний марафон #ДіяСловом із закликом спілкуватись українською в побуті. Акцію ініціювали волонтери-викладачі та слухачі Безкоштовних курсів української мови.

До 140-річчя від дня народження Казимира Малевича 21–24 лютого у столичному центрі сучасного мистецтва М-17 тривав міжнародний форум «Нова генерація: художник та його покоління». У рамках події пройшли заходи, розраховані на професійну аудиторію (доповіді, панельні дискусії, круглі столи за участю знавців та дослідників українського авангарду з усього світу) та слухачів форуму (ознайомчі лекції, покази, екскурсії). Зокрема, учасники побували на перформансі від Ф. Возіанова за участю балету А. Гордєєва, на виставці «Авангард. У пошуках четвертого виміру» (23 лютого експонувався останній відомий автопортрет К. Малевича із колекції Е. Димшиця), а також на прем'єрі документального фільму «Малевич», створеного за сприяння Держкіно студією Fresh Production Group разом з італійською компанією Pilgrim Film (з 28 лютого стрічка йде в українському прокаті) та на презентації збірника матеріалів «Казимир Малевич: київський аспект». Учасники форуму послушали лекції почесної професорки Університету штату Огайо М. Мудрак – авторки книги «Нова генерація» і мистецький модернізм в Україні» (США) та директора Національного центру наукових досліджень (CNRS) Жан-Клод Маркаде (Франція), одного з перших дослідників українського авангарду.

Урочистості та літературно-мистецькі заходи до 148-річчя від дня народження Лесі Українки (Лариси Косач-Квітки) відбулися у різних містах України. 25 лютого на Театральному майдані Луцька вшанували пам'ять славетної землячки. Біля її пам'ятника пройшла літературно-мистецька година «Думками Лесі Українки», під час якої урочисто звучали її твори. Крім того, в обласному центрі Волині відбулися такі літературно-мистецькі заходи, як «На уродини до Лесі» (Палац культури), «Вінок шани Лесі Українці» (Волинський краєзнавчий музей). Також у музеї було відкрито оновлену виставку «Будуть приходити люди...», приурочену ще й до 105-ї річниці з часу виходу першого окремого видання драми-феєрії «Лісова пісня» (1914). Окрасою експозиції стали 36 шедеврів книжкової графіки – повна серія оригінальних ілюстрацій «Лісової пісні» української художниці С. Караффи-Корбут. У Колодяжненському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки презентовано виставку «Олена Пчілка і Леся Українка в портретах». У Львівському однойменному театрі під час вистави «Любов» вдалося встановити своєрідний рекорд – 278 осіб одночасно, синхронно продекламували вірш «Contra spem spero!». Окрім цього, ініціативна група театру створила пісню «Тихо» на вірш Лесі Українки «Коли прийде журба» та записала відеокліп. Авторкою аранжування пісні та однією з її виконавиць стала актриса О. Цимбаліст. У Дніпрі встановлено пам'ятник Лесі Українці, автором якого став скульптор із Тернополя Д. Малярчук. На Житомирщині у Новоград-Волинському – 2019-й оголошено роком матері Лесі Українки – письменниці, меценатки, перекладачки, етнографа та фольклористки Олени Пчілки. 25 лютого, до дня народження поетеси, команда фільму «Леся Українка. Узлісся» випустила

перший тизер майбутнього байопіку. Головну роль грає українська актриса Д. Полуніна. Режисер фільму – Н. Джанелідзе. Ідею реалізовано продакшн-компаніями JS Films та FX Films.

Комітет з **Національної премії ім. Тараса Шевченка** назвав лауреатів 2019 року. Загалом відзначили переможців у п'яти номінаціях. «Публіцистика, журналістика» – журналіст, мистецтвознавець і політолог Б. Горинь за двотомник «Святослав Гординський на тлі доби» та письменниця і публіцист О. Забужко за вибрані тексти 2012–2016 років; «Музичне мистецтво» – диригент В. Шейко за аудіозаписи творів українських композиторів до Фонду Українського радіо, концертні програми 2013–2018 років; «Візуальне мистецтво» – художник-графік і каліграф В. Чебаник за проект «Графіка української мови»; «Кіномистецтво» – режисер Р. Бондарчук за ігровий фільм «Вулкан»; «Театральне мистецтво» – режисер Р. Держипільський за феєрію-бурлеск «Енеїда» за однойменною поемою І. Котляревського, арт-проект «Оскар і Рожева Пані» за Е.-Е. Шміттом, притчу-ораторію «Вона – Земля» за В. Стефаником, неооперу-жах HAMLET за В. Шекспіром. Премію в категорії «Література» цього року не присуджували.

Міністр культури України Є. Нищук вручив *державні нагороди* українським митцям: Орден «За заслуги» III ступеня – сценаристу, актору, телеведучому О. Власюку; Орден княгині Ольги III ступеня – письменниці С. Майданській. Присвоєно почесне звання «Народного артиста України» співачкам, учасницям гурту «Тельнюк: Сестри» Г. Батьковській та Л. Репецькій.

Культура та ООС. Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

З 14 по 20 лютого відбулися презентації переможців конкурсу міні-проектів для музеїв Донецької та Луганської областей у рамках проекту «Музей відкрито на ремонт частина III», який організовує Мистецький напрямок Українського кризового медіа-центру за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Результати своїх робіт представили: Новоайдарський краєзнавчий музей – оновлену експозицію унікальної колекції народних костюмів; Біловодський краєзнавчий музей – проект «Біловодськ – столиця кінних заводів України»; Дружківський історико-художній музей спільно з фотографом Н. Дяченко та керівником проекту «Музей відкрито на ремонт» Л. Марущаком – каталог порцеляни з фондів музею; Покровський історичний музей – міні-проект «Культурний код Покровська»; Великоанадольський музей лісу – «Екологічну обсерваторію»; Меморіальний музей-садиба В. І. Немировича-Данченка та Миколи Корфа – міні-проект «Phantom»; Маріупольський краєзнавчий музей – проект «Виклики часу, або яким має бути Маріупольський краєзнавчий музей?». Основна ідея проекту «Музей відкрито на ремонт частина III», який стартував 22 листопада, полягає у

перетворенні музеїв на сучасні культурні центри, що ведуть активну роботу у власному місті і формують гуманітарну політику своїх регіонів. Усього в конкурсі взяли участь 13 музеїв з Донецької та 6 музеїв з Луганської областей. З них 6 переможців реалізували проекти із фінансовою підтримкою до 100 тисяч гривень на кожний. Роботу Дружківського історико-художнього музею обрали як додаткового переможця та надали часткове фінансування.

У Києві 23 лютого, в день пам'яті Номана Челебіджихана та напередодні Дня спротиву окупації Криму, в «Кримському домі» режисер Г. Джікаєва і драматурги Ден і Яна Гуменні представили новий театральний перформанс «Трава пробиває землю» про репресії на анексованому Росією півострові. В його основу лягли сучасна кримськотатарська поезія, звіт «КримSOS» про тортури в Криму, звіт Amnesty International про тортури і порушення прав людини на Сході України, доповідь Управління Верховного комісара ООН з прав людини та документальні свідчення. Цей мистецький проект – копродукція київського PostPlayТеатру та Кримського Дому.

23 лютого відбувся відкритий конкурс читців, поетів і художників «Любіть Україну!», присвячений пам'яті Володимира Сосюри. Фестиваль «Срібні дзвони» було започатковано в Дебальцевому – батьківщині поета. З початку бойових дій на Донбасі читання не проводились. Відроджений конкурс прийняв Слов'янськ. У заході взяли участь понад 170 майстрів та аматорів художнього слова й живопису, віком від 12 до 56 років. З'їхалися учасники з 12 міст та районів Донеччини. Почесним гостем став правнук В. Сосюри, громадський діяч – О. Сосюра. За результатами конкурсу «Любіть Україну!» найкращі поетичні твори Донеччини буде видано окремою збіркою, а живописні твори увійдуть до експозиції постійної виставки «Так ніхто не кохав...» у Краматорську.

9 лютого на сцені Драматичного театру в Маріуполі пройшов спектакль інклюзивного театру «Краще разом» за мотивами поеми Льюїса Керролла «Полювання на Снарка». З майже сорока осіб, залучених у проєкті, половина має інвалідність. «Краще разом» реалізується культурно-громадським центром SHELTER+ (Кривий Ріг, Україна) за підтримки і сприяння Посольства Великої Британії в Україні та Канадського Фонду підтримки місцевих ініціатив. Мета – надати людям з інвалідністю доступ до мистецтва, а також можливість повноцінної інтеграції в суспільство. 26 лютого уперше за три роки існування проєкту спектакль відбувся у Києві.

У Косому капонірі НІАМ «Київська фортеця» з 23 до 28 лютого тривала благодійна виставка «Повернення додому» на підтримку 24 військовополонених українців, захоплених у районі Керченської протоки. Виручені кошти від продажу полотен, створених митцями з усіх областей України, спрямують на допомогу захопленим українським військовим морякам. Організатори виставки картин – Управління цивільно-військового співробітництва ЗСУ спільно з

командуванням ВМС ЗСУ, Національним військово-історичним музеєм України, Національним історико-архітектурним музеєм «Київська фортеця» та рідними військовополонених українських моряків.

20 лютого у Львівському меморіальному музеї тоталітарних режимів «Територія терору» відкрито виставку «Восток – Дім. Усні історії в художній практиці». Проект демонструє історії людей, які під час конфлікту на сході України залишилися жити у прифронтовій смузі Донбасу. Автор ідеї Ю. Кішенко, координаторка освітнього напрямку Благодійного фонду «Восток-SOS». Проект складається з двох частин – аудіо- та візуальної. Кожен учасник проекту розповідав історії про своє життя на лінії розмежування, проходив арт-терапію. Виставка триватиме до 30 квітня.

Майже сто фотознімків з описами монументів, обелісків, стел, капличок, хрестів, меморіальних дощок та інших знаків, встановлених на місці боїв та загибелі українських воїнів на сході, увійшли до каталогу-довідника «Героям слава! Пам'ятки російсько-української війни на Донеччині». Збірку підготували та видали співробітники Донецького обласного краєзнавчого музею, зареєстрованого нині в Краматорську.

У Сєверодонецьку, Лисичанську, Новодружеську відбулися численні концерти лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, народного артиста України В. Нечепи. В межах спільної ініціативи Командування Сухопутних військ ЗСУ та органів місцевого самоврядування Чернігівщини артист дав незапланований імпровізований концерт безпосередньо на позиціях однієї з гірсько-штурмових бригад Сухопутних військ ЗСУ та виступив у фронтових Трьохізбенці й Кримському перед місцевими жителями та бійцями, які тримають оборону на цих рубежах.

Академічний ансамбль пісні і танцю «Козаки Поділля» Хмельницької обласної філармонії представив глядачам Донеччини концертну програму «Пісні української звитяги». Гастролі ансамблю проходять у рамках загальноукраїнського проекту культурної інтеграції «Український Донбас».

З 27 лютого по 6 березня львівська письменниця В. Амеліна провела зустрічі з читачами Луганщини. Приймали письменницю краєзнавчі музеї Старобільська, Станиці-Луганської, Попасної, Рубіжного, Лисичанська, Новопсковська, Біловодська, Кременної, Новоайдару та Сватова. Співорганізатор – Луганський обласний краєзнавчий музей за інформаційного сприяння програми «Культурна дипломатія між регіонами України».

Також експонувалися виставки: у *Львівській* ОДА – світлин героїв родом зі Львівщини, які боронили Донецький аеропорт «Незламні кіборги»; у *Рівному* – фотографії «Камуфльоване кохання»; у Сєверодонецьку *Луганської області* – живопису «Невидима варта» та «Війна без строку...», присвячені пам'яті співробітників СБУ, загиблих під час проведення АТО та ООС; у *Харківському*

обласному організаційно-методичному центрі культури і мистецтв – портретів дружин загиблих в АТО «Почуй мій голос».

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ

15–17 лютого у Харкові відбувся фестиваль Plan B, який об'єднав різні мистецькі проекти, освітні заходи та музичні концерти. У фестивалі взяли участь понад 50 спікерів з 15 країн та українських міст. Учасникам було показано, зокрема, інтерактивні виставки Digital Garden від берлінського фестивалю A MAZEA і «Сінторіум» від студії музичного продакшну «Культура звуку». Паралельно відбувалися такі заходи, як лекції, відкриті інтерв'ю та майстер-класи, присвячені створенню музики. Американський художник М. Ілич представив проект «Tolerance travelling poster show» – це виставка плакатів на теми взаєморозуміння і нетерпимості в сучасному світі. Виставка вже кілька років мандрує світом і у кожній країні поповнюється новими плакатами. Під час нічної програми фестивалю Plan B Night виступили десятки естрадних зірок.

МУЗИКА

Премію імені М. В. Лисенка у 2019 році присуджено: «За видатні досягнення у професійній композиторській творчості» – Л. Кривоусту за твір «Ораторія для солістів, хору та симфонічного оркестру на вірші Т. Шевченка»; «За видатні досягнення у професійному виконавському мистецтві хоровому» – диригенту Ю. Ткач за концертні програми та авторські проекти останніх років; «За видатні досягнення в музикознавстві» – музикознавцю Т. Гусарчук за монографію «Артемій Ведель. Постаць митця у контексті епох». *Премію імені Л. М. Ревуцького* присуджено: за напрямом концертно-виконавське мистецтво – віолончелістці О. Литвиненко за концертні програми академічної музики 2016–2018 років; за напрямом композиторська творчість – С. Леонтьєву за: симфонічну сюїту «Паперові птахи» (2016–2017) та музику до ігрових фільмів «Чарівна балерина» (2017) та «Вежа мовчання» (2018).

Протягом лютого відбулися концерти в *Національній філармонії України*: Академічного ансамблю пісні і танцю «Сіверські клейноди» Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм, народної артистки України В. Лук'янець (сопрано) та ансамблю народних інструментів «Рідні наспіви», «Танго закоханих» А. П'яццолли у виконанні Київського квартету саксофоністів; у *Національному будинку органної та камерної музики України*: вечір-реквієм до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні «Герої не вмирають» у виконанні Ансамблю класичної музики ім. Бориса Лятошинського; концерт до дня народження Г. Ф. Генделя у виконанні Героя України, народної артистки України О. Басистюк (сопрано) та заслуженої артистки України Г. Бубнової (орган) та ін.

У Києві, в арт-просторі Samskara тривала велика музична конференція Music Conference Ukraine. 23–24 лютого гості заходу мали можливість відвідати 20 дискусійних панелей, нетворкінг-сесій та воркшопів. Головне завдання заходу – обмін досвідом і налагодження контактів між українськими та зарубіжними музикантами. Колегами. «Make it loud: як працює концертна індустрія» – так звучить головний тематичний вектор зимової Music Conference Ukraine.

Із 3 по 17 лютого у Рівненській обласній філармонії відбувся Міжнародний фестиваль «Органний собор – 2019» за участю кращих українських і світових виконавців. Зокрема, чеського органіста П. Плани та заслуженої артистки України О. Дмитренко. Завершився фестиваль виступом львівських артистів – О. Мацелюх (орган), А. Приходько (скрипка), М. Макаревич (фортепіано) та академічного камерного оркестру рівненської обласної філармонії – диригент Юрій Скрипник.

Вечір із присвятою народному артисту України, баритону, солісту Львівської національної опери, професору кафедри сольного співу Львівської музичної академії Ігорю Федоровичу Кушплеру (1949–2012) пройшов 19 лютого у концертній залі ім. Станіслава Людкевича Львівської філармонії. Організували концерт і були його учасниками обидві доньки професора Кушплера. У Великій залі музичної академії відбулася презентація монографії М. Жишкович «Ігор Кушплер: пасіонарність таланту».

3-го лютого у Києві проходив фінал національного відбору на міжнародний пісенний конкурс «Євробачення – 2019». За перемогу змагалися: Freedom jazz, YUKO, MARUV, Brunettes Shoot Blondes, KAZKA та дует ANNA MARIA. Під час підрахунку голосів відбулися два виступи – Джамали й одного з цьогорічних фаворитів за версією букмекерів, представника Франції Білала Хассані (Bilal Hassani). Національна суспільна телерадіокомпанія України відмовилась від участі в Міжнародному пісенному конкурсі «Євробачення – 2019» після того, як переможниця національного відбору MARUV не підписала контракту.

ТЕАТР

Президент України Петро Порошенко присвоїв *статус національного* Івано-Франківському академічному обласному українському музично-драматичному театру імені Івана Франка. Під час зустрічі з творчою інтелігенцією в Івано-Франківську академічному музично-драматичному театрі Президент зазначив, що статус національного театру надано враховуючи вагомий внесок в розвиток та популяризацію національного театрального мистецтва, особливо на сході України – у Сватовому, Кременному, Сєверодонецьку.

Премію імені Леся Курбаса у 2019 році присуджено режисеру Одеського академічного українського музично-драматичного театру імені В. Василька І. Уривському за постановку вистави «Перехресні стежки» І. Франка у Львівському академічному молодіжному театрі імені Леся Курбаса.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – трагікомедії «Іграшка для мами» А. Ніколаї та моновистави «Дорога без кінця...» Ю. Яковлєва; Національний академічний оперети – рок-опери «Біла ворона» на музику Г. Татарченка та трагікомедії «Оркестр» Ж. Ануя; академічний «Молодий» – «Саломея» О. Уайльда; академічний драматичний на Подолі – рок-мюзиклу «Got to Be Free» В. Лавренчука, мелодрами «DreamWorks» І. Вирипаєва та фейку «За двома зайцями» О. Прибіш за І. Нечуєм-Левицьким та М. Старицьким; академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра – «ГолохвастOFF» за мотивами п'єси «За двома зайцями» М. Старицького; академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я» – «Шіола» Г. Думбадзе, інтелектуальної комедії «Віденська кава» Д. Корчинського; муніципальний академічний опери і балету для дітей та юнацтва – музично-драматичної вистави «Розстріляне відродження» Д. Тодорюка; Дикий театр – «Тріумфальної арки» за Е. М. Ремарком; МіжШКолон – «33 постріли» за п'єсами А. Чехова.

У PostPlayТеатрі відбулася прем'єра вистави «Пісня», що створена за спогадами очевидців етнічних чисток, які у 1947 році пережили операцію «Вісла» (примусове виселення українців з їхніх етнічних територій). Виставу було створено і вперше поставлено в рамках фестивалю швидкої драми «Мовчання не золото». Це спільна робота Театру за два тижні, Театру Переселенця та PostPlay театру. Згідно із форматом проекту, лише за два тижні вистава проходить шлях від зародження ідеї (автор британський драматург та режисер Джек Кловер) до її втілення на сцені. «Пісня» стала результатом співпраці драматурга А. Косодій та режисера П. Армяновського, який у 2014 році був змушений залишити Донецьк через російську агресію. У виставі задіяні як професійні актори, так і аматори.

Театри України презентували прем'єри вистав: *Вінницький* обласний український академічний музично-драматичний ім. М. К. Садовського – «Ілюзії» за п'єсою «Любов, мабуть, єдина реальність, яка існує» І. Вирипаєва; *Дніпровський* національний академічний український музично-драматичний ім. Т. Г. Шевченка – музичної комедії «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» за М. Гоголем на музику В. Назарова; *Дніпропетровський* академічний опери та балету – балету «Лускунчик» П. Чайковського за мотивами повісті Є. і А. Гофманів «Лускунчик та мишиний король»; *Закарпатський* обласний драми та комедії – музичного дійства «Наталка Полтавка» за мотивами однойменної п'єси І. Котляревського; *Запорізький* академічний обласний український

музично-драматичний ім. В. Г. Магара – соціальної драми для підлітків «Norway. Today» І. Бауершима; *львівські*: національний опери та балету ім. С. Крушельницької – опери «Лоенгрін» Р. Вагнера; незалежний «Domus» – «Очі блакитного собаки» за новелою Гарсія Маркеса; Перший академічний український театр для дітей та юнацтва – вистави «Аліса» за мотивами твору Льюїса Керрола «Аліса у Дивокраї»; *миколаївські*: академічний український театр драми та музичної комедії – «Шевальє Іван Сірко» І. Афанасєва; академічний художній драматичний театр – «Хома Брут vs Соломея» за мотивами повісті «Вій» М. Гоголя; *Ніжинський* академічний український драматичний театр ім. М. М. Коцюбинського – музичної комедії «Що треба для щастя» за п'єсою Л. Савич; *Полтавський* академічний обласний український музично-драматичний ім. М. Гоголя – трагікомедії «Політ над гніздом зозулі» за романом Кена Кізі; *Рівненський* академічний український музично-драматичний – «Клітка» О. Костинського; *Харківський* національний академічний опери та балету ім. М. В. Лисенка – балету «Містерії Пандори» на музику Р. Вагнера; *Херсонський* обласний академічний музично-драматичний ім. М. Куліша – музичної комедії «Зірка кохання» на вірші І. Мареш-Левицької; *Хмельницький* обласний академічний музично-драматичний ім. М. Старицького – музичної комедії «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка; *Черкаський* академічний музично-драматичний ім. Т. Г. Шевченка – музичної казки «Королева загублених гудзиків» за п'єсою Л. Ра та О. Вратарьова.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

9 лютого в столичному креативному просторі IZONE уперше пройшов Фестиваль фотокниг та художніх фотоальбомів Kyiv Photo Book, на якому свою продукцію представили українські й зарубіжні видавництва, галереї та книгарні. Центральною подією фестивалю став масштабний ярмарок. У ньому взяли участь видавництва «Артбук», «РОДОВІД», ARTHUSS, BOOKSHA, IST Publishing, галерея «Артсвіт», книжкові крамниці «Палатка», «Українська візуальна книга», Resident book, The Bookstore та ін. У межах фестивалю відбулися лекції, презентації, зустрічі з мистецтвознавцями, видавцями і дослідниками на тему мистецтва фотографії, а також відкриття виставки японського фотографа Хірано Такаші.

Національний музей Тараса Шевченка, Київський метрополітен та ілюстратор О. Грехов презентували на столичній станції метро «Тараса Шевченка» виставку «Квантовий стрибок Шевченка. Метро» – український поет в образі відомих кіногероїв та історичних постатей. Виставка мала діяти до 10 березня, до 158-х роковин з дня смерті Кобзаря, але після пошкодження постерів її достроково закрили. На підтримку ідеї О. Грехова переосмислити класичний образ Т. Шевченка українські художники відправили у «квантовий

стрибок» ще двох класиків української літератури: ілюстраторка Л. Мазаник – портрет Лесі Українки, художник В. Корнюк – портрет Івана Франка.

Крім того, протягом лютого в столиці експонувалися виставки: у кулуарах Верховної Ради України – «Почесні громадяни міста Києва»; у Центральному будинку художника – робіт сучасних митців до 50-річчя Київської організації Національної спілки художників України; у Національному художньому музеї України – робіт Ф. Юр'єва «Флоріан Юр'єв. Modus coloris sintez»; у Національному музеї «Київська картинна галерея» – робіт Л. Міненко; у Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» – живопису Якіма та Олександра Левичів «140 на двох»; у Національному музеї Т. Шевченка – творів Б. Рапопорта з колекції мистецького об'єднання «ЧЕРВОНЕЧОРНЕ»; у Національному заповіднику «Софія Київська» – до 85-річчя створення заповідника «Софія Київська», першої посмертної виставки «Образи» київського скульптора Миколи Марченка (1943–2018); у Музеї видатних діячів української культури Лесі Українки, М. Лисенка, П. Саксаганського, М. Старицького – живопису Лесі Левади; у Музеї книги і друкарства України – живопису на склі В. Сабірової; пам'яті художника-живописця О. Белозора (1963–2017) «Нескінченність»; у Музеї Шолом-Алейхема у Києві – колажів режисера анімаційних фільмів Є. Сивоконя «Мені так здається»; у Музеї історії міста Києва – сучасного українського жіночого мистецтва «Вікна»; виробів Київського експериментального кераміко-художнього заводу «Перлини київського фарфору»; у Центрі української культури та мистецтва – сучасних ікон «Обличчям до чудес»; у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого – живопису «Я – УКРАЇНЕЦЬ!» до дня народження М. Макаренка; у галереях, арт-центрах та креативних просторах: «BURSHA Gallery» – робіт В. Воротнева, Я. Малащука і Р. Хімея; «Dumchuk Gallery» – графічних робіт В. Агапєєва; «Orthodox» – робіт Ю. Болси «Антиромантика»; «PinchukArtCentre» – робіт номінантів на здобуття міжнародної премії Future Generation Art Prize 2019; «Voloshyn Gallery» – робіт Є. Самборського «CE 049201»; «White World» – живопису та текстильної скульптури О. Придувалової та О. Цюпи «СЕРЕДМІСТЯ-ПЕРЕДМІСТЯ»; «Арт ЦУМі» – абстрактного живопису П. Лебединця «Люзія»; «Карась Галерея» – робіт представників львівського сучасного мистецтва А. Роїка «ТІЛО» та В. Бажая «DE-TERMINO»; «Митець» – живопису В. Куцевич; «Триптих Арт» – робіт О. Богомаза FEELING; «ЦЕХ» – живопису Р. Мірзоєва; «Щербенко Арт Центр» – робіт О. Ройтбурда «День закоханих»; «Я Галерея» – живопису А. Логова «Складний червоний».

У містах України розгорнуто виставки: у Дніпрі – робіт карикатуристів з України, Литви, Латвії, Казахстану, Росії, Ізраїлю, Білорусі; в Івано-Франківську – живопису М. Качура; у Кропивницькому – вернісажу жіночих образів «Її Величність Жінка...»; у Луцьку – живопису «Тарасова доля»

Л. Литвина; у *Львові* – фотовізерунків на замерзлих вікнах Р. Тим'як-Лончини «Від Романа до Йордана», робіт у техніці лінориту Н. Федунь «Ритми», живопису О. Сколоздри, О. Дворського, Л. Давиденко; у *Полтаві* – робіт полтавських та харківських фотохудожників; у *Харкові* – робіт Р. Мініна «Золото нації»; у *Хмельницькому* – дослідницького арт-проекту «Банери. Критичний дизайн» С. Хромцова; у *Черкасах* – живопису І. Дороша та В. Кравченко, етюдів І. Фізера; у *Чернівцях* – живопису «Афон живописний» В. Красьохи та «Про небо» А. Голодецької, Л. Богайчук; у *Чернігові* – робіт Д. Бабченко (графіка) та М. Янчук серії «Два в Одному» творчої платформи ЖИВА ШАФА; робіт Т. Андрущенко «Акварелі»; у *Рівному* – робіт Л. Безсонової «Знаки-логотипи».

7 лютого в Хмельницькому художньому музеї відбулось відкриття виставки «Неошаманізм. Сила Ритуалу» мультимедійного проекту Міжнародного симпозіуму сучасного мистецтва BIRUCHIY contemporary art project, якому вже понад 10 років. В експозиції – живопис, графіка, фото, офорт, відеоарт та інтерактивні полотна. За підсумками 2018 року було видано однойменний проекту каталог, який об'єднав культурологічні тексти, ілюстрації робіт учасників і рецензії мистецтвознавців. Власне, цей каталог було презентовано хмельничанам під час урочистого відкриття.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

3-го лютого у Дніпрі завершила свою роботу «Міжнародна кіноасамблея на Дніпрі-2019». Уже десятий рік поспіль цей кінофорум запрошував глядачів на показ кращих документальних фільмів, присвячених духовній тематиці. Цьогоріч було представлено понад 20 стрічок режисерів з України, Польщі, Росії, Білорусі, Сербії, Грузії та Вірменії. Організатором асамблеї виступив Центр православної культури «Лествиця». Журі очолив білоруський режисер та кінооператор Юрій Горулев. Гран-прі «Золоту Кінолествицю» отримав документальний фільм «Прозорий світ» (режисер Вахтанг Кунцев-Габашвілі, Грузія). Фільмом відкриття ювілейного фестивалю став документальний проект телеканалу «Інтер» – «Києво-Печерська лавра. Фотографія тисячоліття».

У лютому в Національному центрі Олександра Довженка розпочався другий сезон ретроспективного кіноклубу Oldschool. Тема «Фабрика соцреалізму» об'єднала 5 унікальних стрічок 1930-х років із колекції Довженко-Центру. У програмі кіноклубу демонструвалися стрічки: «Гармонь» І. Савченка (1934), «Суворий юнак» («Комісар побуту», «Дискобол», «Чарівний комсомолець») А. Роома (1935), «Інтриган («Найсолодший політ»)» Я. Урінова (1935), «Якось улітку» Х. Шмаїна і І. Ільїнського (1936), «Гомони містечко» М. Садковича (1939), створені кінематографістами-авангардистами 1920-х. Пізніше майже всі вони були заборонені. До наукового обігу їх повернули вже після розпаду СРСР.

28 лютого на каналі «Україна» відбулася прем'єра документальної стрічки «Крим. Вкрадений півострів». Фільм у хронологічному порядку охоплює період з початку масових розстрілів на Майдані Незалежності до офіційної анексії Криму. Головна мета – дати можливість глядачам розібратися в складних, суперечливих, часто трагічних обставинах, що призвели до тимчасової окупації півострова. Виробництвом займалася компанія Fresh Production за підтримки Міністерства інформаційної політики України. Міжнародну прем'єру картини заплановано на 5 березня в Європейському парламенті (Брюссель) під час конференції «Ситуація в окупованому Криму».

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» за підтримки Міністерства культури України у День спротиву окупації Криму, 26 лютого, розпочався масштабний виставковий проект «Дивовижні історії Криму», який представив унікальний мультикультурний простір півострова – понад тисячу артефактів з 15 українських музеїв та приватних колекцій: коштовні прикраси скіфського золота, зразки зброї та посуду різних періодів, живопис, археологічні знахідки та твори сучасного мистецтва. Спеціально для виставки кримська художниця М. Куликівська створила перформативну скульптуру «Зоряний пил». За допомогою металу, дерева, різних видів ґрунтів, корисних копалин, кам'яного пилу, піску, морської солі та інших матеріалів майстриня створила авторську інтерпретацію мапи Керченського півострова. Організатори проекту: ДП «Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал», ДП «Кримський дім». Виставка триватиме до 5 травня.

Упродовж лютого в Національному музеї історії України тривала виставка з нагоди 90-річчя створення ОУН «Зродились ми великої години». Було представлено артефакти українського національного руху. Серед них – чимало періодичних видань, які виходили за кордоном, починаючи з 1930 і до 1991 року, листівки українських повстанців часу Другої світової війни, світлини, особисті речі діячів ОУН, зокрема, вінчальне свідоцтво, рукописи та особистий блокнот голови проводу ОУН Є. Коновальця. Організатори виставки – Національний музей історії України, Фундація ім. Олега Ольжича та Музей «Становлення української нації».

1-го лютого у Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику, на першому ярусі Великої лаврської дзвіниці презентовано соціальний проект «Відеостіна» для відвідувачів з інвалідністю та маломобільних груп населення. Це сучасний технічний комплекс із чотирьох 55-дюймових моніторів та чотирьох камер з 45-кратним збільшенням. За допомогою пульта управління можна скерувати камери, запрограмувавши напрямок руху у режимі онлайн (схід, захід, південь, північ) та ознайомитися з

архітектурним комплексом Заповідника, а також помилуватися мальовничими краєвидами Києва. Презентацію проекту проведено у форматі діалогу із людьми з інвалідністю з метою отримання відгуків, порад, побажань для вдосконалення умов відвідування Заповідника представниками різних соціальних груп.

До 50-річчя заснування Національного музею народної архітектури та побуту України 15 лютого відбулося відкриття виставки унікальних музичних інструментів «Вернісаж гармонії» у галереї «Печерська». Тут вперше представлено клавішні та автоматично запрограмовані музичні інструменти XIX–XX ст., які дають можливість простежити історію розвитку музичного інструментарію і почути аудіозапис звучання відновлених інструментів. Переважна більшість раритетів із колекції зібрана дослідником народних музичних інструментів І. Шрамком. Серед представлених експонатів клавішні музичні інструменти – роялі, фісгармонії, концертино, бандонеон, гармоні, цимбали, баяни. Зокрема, унікальний рояль Шредер виробництва близько 1913 року, який належав українському композитору, хоровому диригенту Володимирові Верменичу, фісгармонія фірми Ціммерман кінця XIX– початку XX століття, а також автоматично запрограмовані інструменти – шарманки, піанолі, концерто, грамофони, патефон. Виставка триватиме до 14 березня.

Львівський музей історії релігії презентував виставку «Православ'я. Україна. Історія», присвячену процесам виникнення та розвитку церковно-православного руху в Україні, утворення УАПЦ. Автори спробували об'єднати всю історію Церкви в Україні, показати постаті видатних церковних діячів, розкрити їхню роль у боротьбі за самостійну українську Церкву. Представлено велику кількість пам'яток: культові речі, одяг священослужителів, історичні документи, починаючи з національно-церковного руху 1917 року і закінчуючи копією Томосу про автокефалію ПЦУ (січень 2019 року). Чимало експонатів стосуються видатних духовних лідерів – митрополитів Василя Липківського, Іларіона (Огієнка), Полікарпа (Сікорського), Патріарха Мстислава (Скрипник), які стояли біля джерел УАПЦ. Проект реалізовано Львівським музеєм історії релігії спільно з Волинським краєзнавчим музеєм, Державним меморіальним музеєм М. Грушевського у Львові, Рівненським обласним краєзнавчим музеєм, Митрополією ПЦУ, науковою бібліотекою ЛНУ ім. І. Франка.

У Львові, Музеї барокової скульптури Івана Георгія Пінзеля, проходив виставковий проект «Апостол 1574–2019: книга та читачі», присвячений 445-й річниці видання першої точно датованої книги, друкованої І. Федоровим (Федоровичем). Крім «Апостола» XVII століття, який належить церкві Симеона Стовпника села Лісневичі на Львівщині, на виставці представлено ще 8 стародруків, а також ікони, хрест та гравюри.

20 лютого у Полтавському художньому музеї (галереї мистецтв) імені Миколи Ярошенка, до 100-річчя закладу, у співпраці з Полтавським краєзнавчим музеєм імені Василя Кричевського презентовано мистецький

проект «Скарби палацу Кочубеїв», покликаний привернути увагу до визначних пам'яток української культури, історії розбудови полтавських музеїв та шляхів формування їхніх збірань. Його презентація дає старт циклові ювілейних заходів, запланованих на увесь рік.

25 лютого в Національному музеї Тараса Шевченка відбувся семінар «Музейні заклади в умовах децентралізації», організований Міністерством культури України. До участі в його роботі було запрошено представників департаментів та управлінь культури обласних державних адміністрацій, керівників музейних закладів, які є центрами науково-методичної роботи в регіоні. Учасники семінару розглядали питання діяльності музейних закладів в умовах здійснення реформи децентралізації, аналізу та узагальнення досвіду передачі музейних закладів до об'єднаних територіальних громад, а також визначення проблем, які виникають в музейних закладах в процесі децентралізації та напрацювання механізмів їхнього вирішення.

27 лютого в Національному музеї літератури відбувся круглий стіл «Павло Чубинський. Велетень української культури», присвячений 180-річчю від дня народження поета і вченого, автора Державного Гімну України. У заході взяли участь письменники, науковці Микола Горбаль, Ігор Гирич, Володимир Минько, Сергій Цушко, Любов Боса, Віталій Іванчишин та інші. Звучали пісні у виконанні Хору семінаристів Київської православної духовної академії.

В Ужгороді відбулася міжнародна конференція, присвячена історії, дослідженню, проблемам збереження та консервації однієї з найстаріших архітектурних пам'яток України загальноєвропейського значення – Горянської ротонди. Науковці розпочали зібрання з поїздки до околиці обласного центру Закарпаття – села Горяни, де розташований третій за давниною храм-пам'ятка в Україні (після Софії Київської та Кирилівської церкви у столиці). Горянська ротонда викликає зацікавлення не лише вітчизняних, а й закордонних дослідників. Адже заснування храму датують кінцем X – початком XI ст. Фахівці узгодили план заходів щодо збереження пам'ятки, її настінних розписів тощо. Конференцію організували департамент культури ОДА і Закарпатська академія мистецтв.

У Збаразькому замку Тернопільщини відбулася низка урочистих заходів з нагоди 25-річчя створення Національного заповідника «Замки Тернопілля». Зокрема, науково-практична конференція, реконструкція боїв за Збаразький замок під час Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького у середині XVII століття, відкриття виставки живопису заслуженого художника України М. Шевчука.

Крім того, у музеях України експонувалися виставки: у Національному музеї Т. Шевченка – живопису «Катерина: Вкл/Викл. Нове прочитання!», присвяченої темі української жінки-покритки; у Музеї історії Києва – керамічних іграшок «Традиційні гаджети»; у Національному заповіднику

«Софія Київська» (Брамі Заборовського) – гравюр «КИЇВ. ПЕТРО. Графіка 1950–80-х років з фондів Заповідника»; у Національному музеї історії України – «Символи Балтійської Свободи та раритети української фалеристики»; у Музеї сучасного мистецтва України – декоративно-прикладного мистецтва, живопису, графіки і скульптури «Лірика музейних фондів»; у *Кіровоградському* обласному художньому музеї – нових надходжень «Подарунки до ювілею» до 25-ї річниці закладу; у *Криворізькому* історико-краєзнавчому музеї – «Борці за незалежність України» (живопису із серії «Козацький дух в мені живе» та пересувної виставки козацької зброї); колекції козацької зброї «Козацького похідного музею» пам'яті Головного отамана Холодного Яру Костя Пестушка (Степового-Блакитного); у Національному у *Львові* ім. А. Шептицького – мистецького проекту «Відомий і невідомий Труш» до 150-річчя з дня народження живописця; у *Миколаївському* художньому ім. В. В. Верещагіна – «Мистецтво буддизму. Скульптура» (з приватної колекції С. Кобусова); у *Тернопільському* обласному краєзнавчому музеї – архівних документів з підпільних друкарень ОУН; у *чернівецьких*: обласному художньому – українських ікон з колекції О. Богомолець; графіки та скульптури з фондів музею (присвячено 185-річчю від дня народження Ю. Федьковича); обласному краєзнавчому – старовинних ікон, археологічних знахідок, предметів побуту.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Урядом затверджено Державні соціальні нормативи забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні. Нормативний акт розроблено Міністерством культури з метою визначення мінімальних потреб громадян на отримання бібліотечних послуг, що дозволить зберегти мережу публічних бібліотек у сільській місцевості, забезпечити якісними бібліотечними послугами населення об'єднаних територіальних громад, у яких відсутні публічні бібліотеки. Норматив передбачає, що в розрахунку на 500–800 осіб скрізь в Україні неодмінно має функціонувати публічна бібліотека за умови, що відстань між бібліотеками не перевищуватиме трьох кілометрів.

14 лютого у світі відзначають Міжнародний день дарування книг. З цієї нагоди в бібліотеках країни відбулися акції благодійного збору книг, експозиції з подарованих видань і колекцій та ін. Зокрема, починаючи з 2012 року в Науковій бібліотеці ім. М. Максимовича при Київському національному університеті ім. Т. Шевченка будь-хто може залишити книги у будь-якому читальному залі установи чи в кабінеті № 8. Наукову літературу буде використано для поповнення бібліотечних фондів, а розважальну – передано для Центру дитячої кардіології та кардіохірургії. Бібліотека Максимовича збирає дитячу літературу для згаданого Центру на постійній основі з 2017 року.

В Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого проведено книжкову виставку до 130-річчя від дня народження українського композитора,

педагога і громадського діяча Л. М. Ревуцького. Експозиція містить найвідоміші твори, а також літературу про життя і творчість композитора з фондів бібліотеки.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї: 155-річчя українського поета, драматурга, перекладача В. І. Самійленка; 115-річчя українського письменника, критика, драматурга Л. І. Смілянського; 185-річчя українського історика, археолога, етнографа, археографа В. Б. Антоновича; *а також:* 250-річчя російського поета і драматурга І. Крилова; 135-річчя російського письменника Є. Замятіна; 120-річчя німецького письменника Е. Кестнера.

ЛІТЕРАТУРА

5 лютого у київській Книгарні «Є» відбулася церемонія нагородження лауреатів літературної премії «ЛітАкцент року – 2018». У номінації «Проза» переміг роман С. Тараторіної «Лазарус». Нагороду «Поезія» розділили О. Сливинський за збірку «Зимовий король» та К. Калитко за збірку «Бунар». У номінації «Есеїстика та художній репортаж» перемогли книжки репортажів «Над прірвою в іржі» П. Стеха та «Наші інші» О. Яремчук. Премію «Літературознавство» отримали В. Панченко за дослідження про поета і перекладача М. Зерова «Повість про Миколу Зерова» та Г. Улюра за видання «365: книжка на кожен день, щоб справляти враження культурної людини». О. Купріян здобула перемогу в номінації «Поезія та проза для дітей» за роман «Щоденник Лоли» – адаптацію підліткового серіалу «Школа». «Золоту бульку» як найбільше розчарування року отримала книга з «дитячої» номінації М. Лівіна та К. Бабкіної «Сила дівчат».

8 лютого у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» відбулася церемонія нагородження XX Всеукраїнського рейтингу «Книжка року 2018». На перемогу у десятку номінацій претендували понад 70 українських видавництв. Гран-прі конкурсу отримала книга М. Поповича «Філософія свободи» (видавництво «Фоліо»). Відзнаку «Видавничий імідж року» здобуло видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». У номінації «Сучасна українська проза/есеїстика/драматургія» переміг роман «Коханці Юстиції» Ю. Андруховича та «Свято неділі» і «Картини на провінційному тлі» В. Шевчука. Переможцями номінації «Поезія/афористика» стали С. Жадан зі збіркою «Антена» і Ч. Буковські «Грай на піаніно п'яно ніби на ударних поки пальці ледь за кровоточать». У позаконкурсній номінації «Голоси героїв» відзначали книжки, написані українськими військовими. Їх обирало не конкурсне журі, а самі читачі шляхом голосування (перше місце отримав О. Петров за книгу «Кофе с привкусом пепла»).

Майже сто учасників – поетів, прозаїків, публіцистів, видавців та бардів із Черкас, Рівного, Світловодська, Чернігова, Івано-Франківська, Харкова, Вінниці та інших великих і малих міст – налічував ХХІІІ Всеукраїнський фестиваль поезії та авторської пісні «*Віршень*», який проходив у київському видавництві «Смолоскип» 10 лютого. У рамках заходу відбулась презентація антології віршів «Рядки з передової» та альманаху перекладів українською мовою творів світової рок-музики «Книга року». Завершився фестиваль 15 лютого у Чернівцях, де він був заснований 1996 року. У рамках Всесвітньої ініціативи SaveOlegSentsov у Центральному Палаці культури міста проведено Акцію «Порожні стільці» на підтримку українських політичних в'язнів у Росії та в Криму, а також полонених українських моряків.

23–24 лютого в Києві пройшов V Конгрес «*Література в Дії*» за участю менеджерів літературних проєктів, організацій, фестивалів, ініціатив, бібліотек, видавництв. Серед основних питань – процес подання на українські грантові програми, договірні відносини з видавництвами, формування бренду, айдентики, комунікаційної стратегії культурних проєктів. У рамках Конгресу було презентовано плани Українського інституту книги на 2019–2020 роки. Зокрема, випуск постійного інформаційного дайджесту про міжнародні події, а також формування онлайн-каталогів ключових українських гравців усіх секторів – для представлення їх міжнародній спільноті. Серед партнерів події: Український культурний фонд, Goethe-Institut Ukraine, Український інститут книги, Ukrainian Institute – Український інститут, Креативна Європа та інші.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

16 та 17 лютого у столиці відбувся Другий фестиваль українського народного танцю «ГОПАКФЕСТ», у якому взяли участь понад 1000 артистів-аматорів віком від 8 до 70 років у складі дитячих та дорослих танцювальних колективів різних напрямів та стилів з усієї України. Танцювальний конкурс проводився у номінаціях: гопак фольклорно-етнографічний (вокал, балет, оркестр), гопак народно-сценічний, гопак стилізований, чоловічий народний український танець різних регіонів України, танець «Козачок», танцювальний двобій (батл) – творче танцювальне змагання солістів – виконавців чоловічої партії гопака. Гран-прі присуджено Київській дитячій школі українського танцю «Барвіночок» саме за постановку легендарного танцю «Гопак». Заключний захід – «Український бал», відбувся у Колонній залі Київської міської ради. Фестиваль проходив за підтримки Національної хореографічної спілки України.

Протягом лютого в Україні пройшли фестивалі-конкурси *дитячої та юнацької творчості*. Зокрема, у Києві міжнародні: дитячої та юнацької творчості «Зимова фантазія», мистецтв «Підкори сцену», мистецтв «Створюй своє майбутнє зараз!», талантів «Україна єднає світ», класичної музики, пісні,

танцю та декоративно-прикладного мистецтва «Талановиті діти України»; *всеукраїнські*: мистецтв «На Крилах Творчості», дитячої та юнацької творчості «Зіркова пектораль талантів», вокально-хореографічного «Родина» ім. Н. Яремчука. Також в *Івано-Франківську* – Міжнародний фестиваль танцю «Фест – 2019»; у *Житомирі* – Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Поліська зима»; у *Кропивницькому* – Всеукраїнський фестиваль-конкурс виконавців на оркестрових струнних інструментах ім. Ю. П. Хілобокова; у *Полтаві* – Фестиваль зі спортивного бального танцю «DUET – 2019»; у *Чернівцях* – Всеукраїнський фестиваль-конкурс мистецтв «Зимові візерунки».

Дев'ятирічна О. Басиста із Черкас стала абсолютним володарем гран-прі Всеукраїнської музичної олімпіади як юний композитор, а також отримала гран-прі в мистецтві фортепіанної гри обласного конкурсу «Піаніст-віртуоз». У комплексних музичних змаганнях, які проходять за підтримки Міністерства культури, Національної спілки композиторів та під патронатом українського композитора Є. Станковича, взяли участь 270 виконавців, 156 викладачів та 91 музичний заклад. Змагання відбувалися у три тури, і до завершального було допущено лише п'ять найсильніших учасників, незалежно від віку, серед яких – О. Басиста.

Відкрито виставки майстрів *народної творчості*. Зокрема, у Музеї писанкового розпису, що в Коломиї *Івано-Франківської* області, – творів Криворізького осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України: в тому числі петриківського розпису, писанок й дряпанок, витинанок, вишивання, кераміки, бісероплетіння та ін.; у *Кропивницькому* художньо-меморіальному музеї О. О. Осмьоркіна – робіт декоративно-прикладного мистецтва (Л. Кривенко та Т. Стороженко), номінантів на здобуття обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва ім. Я. Пауценка; у *Рівненському* обласному краєзнавчому музеї – оригінальних ляльок, іграшок, композицій В. Киселенко; у *Сумській* центральній бібліотеці – вишитих рушників «Творіння рук, душі і серця» (до 205-річчя від дня народження Т. Шевченка); у *Чернігівському* обласному художньому музеї імені Григорія Галагана – творів декоративно-ужиткового мистецтва «Палітра ніжинських митців»: розпис на склі, холодний батик, різьблення на дереві, нетрадиційний гобелен та художнє фото.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу й узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 28. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12